

Reykjavík, 2. desember 2012

Hringbraut, breyting á deiliskipulagi færslu Hringbrautar

Samantekt á athugasemdum.

Varðandi svör við athugasemdum vísast í samantekt á athugasemdum/ábendingum og svörum fyrir nýtt deiliskipulag fyrir Nýjan Landspítala, dags. 2. desember 2012 ásamt samantekt á athugasemdum og svörum fyrir breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur 2001-2024, Holtsgöngstofnbraut felld út. Aukning byggingarmagns á svæði NLSH. Breytt lega stofn- og tengistíga, dags. 19. nóvember 2012/1. desember 2012.

Að lokinni auglýsingu er lögð fram að nýju tillaga Landmótunar varðandi breytingu á deiliskipulagi Hringbrautar. Í breytingunni felst að felldur er úr gildi hluti deiliskipulagsins umhverfis Hlíðarfót. Svæðið verður innan deiliskipulagsmarka Landsspítala Háskólasjúkrahúss, samkvæmt uppdætti Landmótunar dags. 22. nóvember 2011, breytt 12. mars 2012.

Þegar skipulagsráð hafði samþykkt að auglýsa tillöguna var haldinn opinn kynningarfundur í Ráðhúsi Reykjavíkur lögum samkvæmt þann 29. mars 2012, þar sem tillagan var kynnt ásamt nýju deiliskipulagi fyrir Landspítalann, svæðis- og aðalskipulagi.

Þann 13. júní síðastliðinn samþykkti skipulagsráð að auglýsa tillögu að breyttu deiliskipulagi Hringbrautar. Deiliskipulagstillagan var kynnt í samræmi við 40.- 41. gr. skipulagslaga.

Tillagan var upphaflega í auglýsingu frá 10. júlí til 4. september 2012 en athugasemdarfrestur var framlengdur tvívegis, fyrst til 20. september og síðan til 19. október.

Tillagan var kynnt samhliða tillögu að nýju deiliskipulagi fyrir nýjan Landspítala við Hringbraut, tillögu að breytingum á aðalskipulagi Reykjavíkur 2001-2024 og sambærilegum breytingum á svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins.

Eftirtaldir aðilar sendu inn athugasemdir:

1. Friðrik Kjarrval dags. 4. sept. 2012
2. Sturla Snorrason dags. 4. sept. 2012
3. Guðrún D. Harðardóttir, dags. 4. sept. 2012
4. Steinunn H. Yngvadóttir, dags. 4. sept. 2012
5. Hörður Einarsson, dags. 4. sept. 2012

(nr. 3,4 og 5 eru samhljóða)



Athugasemdirnar eru birtar hér fyrir neðan í heild. Gerð er grein fyrir athugasemdum og svörum við þeim í samantekt á athugasemdum/ábendingum og svörum fyrir nýtt deiliskipulag fyrir Nýjan Landspítala, dags. 2. desember 2012 ásamt samantekt á athugasemdum og svörum fyrir breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur 2001-2024, Holtsgöng-stofnbraut felld út. Aukning byggingarmagns á svæði NLSH. Breytt lega stofn- og tengistíga, dags. 19. nóvember 2012/1. desember 2012.

1. „Efni: „Nýr Landspítali“, skipulagstillögur. Sem íbúi í Reykjavík og starfsmaður í byggingariðnaði í áratugi, vil ég gera nokkrar athugasemdir við framkomnar hugmyndir um nýbyggingu Landspítalans.

1) Staðarval. Sem starfsmaður við endurbætur á sjúkrahúsinu í Fossvogi, 1999 (B-álm) er mér vel kunnugt um hvar það mannvirki er. Það er mun nær því að vera miðsvæðis í borginni en svæði Landspítala við Hringbraut. Gamli vesturbærinn, kvosin og gamli austurbærinn, eru nú úthverfi á vesturenda borgarinnar.

2) Byggingarland við Hringbraut. Byggingarland fyrir neðan gömlu Hringbrautina þar var gerð athugun á því, hve djúpt væri niður á fast. Var barinn niður járnteinn, 40 m niður og þá var engin „botn“ fundinn, en þá var hætt. Var á þessum tíma unnið að gerð Reykjavíkurflugvallar. Hef ég frásögn sjónarvotts að þessu atviki.

3) Samgöngur. Ekki verður með réttu fullyrt, að samgöngur að gamla Landspítalanum, séu krókalausar og greiðar. Um Eiríksgötu og fleiri götur þar er þó talsvert rýmra!

4) Umfang og kostnaður. Fram munu hafa komið hugmyndir (fyrir hrun) um að taka undir framkvæmdir Lsp. um 23,5 ha (235.500 m²). Mikilmennskubrjálæði viðist vera algengur sjúkdómur í þessu landi. Og þann sjúkdóm hefur Lsp. engin tök á að lækna. Hér hafa seglin þó verið dregin eitthvað saman. Hjá þjóð sem í reynd er gjaldþrota í viðskiptum við aðrar þjóðir og kann fótum sínum illa forráð er heillaráð að staldra við og ná áttum. En rasa ekki um ráð fram.

Með hliðsjón af framansögðu hafna ég framkomnum skipulagstillögum varðandi „Nýjan Landspítala“

2. „Ég mótmæli hér með tillögu að deiliskipulagi fyrir nýjan Landspítala við Hringbraut. Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins, aðalskipulag Reykjavíkur og deiliskipulag fyrir Hringbraut.

Það þarf að færa skólana og vinnuna nær fólkinu. Með nýju aðalskipulagi má koma þeirri þróun af stað. Með uppbyggingu nýrra þungamiðju í miðri borg mætti auðvelda borgarbúum verulega að komast til og frá vinnu, umferðarvandinn sem myndast við Hringbraut verður hvorki leystur með hjólréiðum eða jarðgöngum, með byggingu nýs sjúkrahús á Höfðanum má spara alla jarðgangalagningu í Reykjavík.

Þjóðin á ekki peninga fyrir jarðgangahugmyndum Reykjavíkurborgar, en í allri umræðuni kemur hvergi fram hvernig á að fjármagna öll umferðarmannvirkjin, Öskjuhlíðargöng, Sundagöng, göng undir Kópavogin og Miklubrautina í stökk og svo er það óskiljanlega af hverju eiga allir að þvælast í og úr vinnu í gegnum öll þessi jarðgöng þegar besta byggingarlandið bíður nánast ónotað austar í borginni.

Ætla lífeyrissjóðinir að fjármagna Öskjuhlíðargöng og Sundagöng, verða vegatollar í Reykjavík, ætla þessi spítalahópur að hugsa dæmið til enda eða dugir fyrir þá að hugsa inn í boxi?



Að mínu viti verður þetta stærsta byggingarklúður Íslandssögunar. Í svona stóru dæmi verður að horfa á alla höfuðborgirna sem eina heild og hugsa til næstu 50 ára.

Það þarf að taka Sundabraut og samgöngumiðstöð inn í dæmið, aðkomuleiðir nærliggjandi byggðarkjarna, tengingu við Reykjavíkurlugvöll og svigrúm fyrir sjúkrabyrlur.

Sjúkrahús á Höfðanum, Sundabraut og samgöngumiðstöð gætu gjörbreytt borginni til betri vegar.

Uppbygging austar í borginni ekki verið skoðuð af borgaryfirvöldum eða gerðir umferðarútreikningar. saman ber að allar samkeppnir síðasta áratug í skipulagi snúa að vesturbænum ásamt jarðgangalausnum. Jafnvægi milli búsetu og vinnustaða íbúa vantar ásamt útreikningum um svokallaðar þyngdarmiðju búsetu og vinnustaða. Þyngdarmiðjur eru reiknaðar út frá allri borginni - það ætti að reikna miðjur út frá landfræðilegri skiptingu borgarinnar í austur og vesturhluta sem skiptist með Elliðaárdalnum.

Stenst staðsetning við Hringbraut umhverfismat ef annar staður gæti sparað borgarbúum umtalsverðan tíma og eldsneyti?

Myndir 1-9 sýna hvaða þróun gæti orðið með nýjum Landspítala á Höfðanum, skoðið myndirnar fram og til baka.

Árin fyrir hrun var umferðin á Hringbraut langt yfir þolmörkum, það fundum við ýllilega sem unnum niðri í bæ.

Bráðveikum sjúklingum innan borgarmarka mismunað verulega vegna vegaleindar að komast á neiðarmótöku, Hringbrautin afleitur staður fyrir þá sem koma inn í borgina eftir Vesturlandsvegi og Suðurlandsvegi, jafnvel Keflavíkurvegur er ekki í góðri tengingu við Hringbraut, og bendi á að það koma ekki allir bráðveikir með sjúkrabil eða þyrlu.

Byggja við hlið starfandi sjúkrahús með veiku og deyjandi fólki er mjög vandasamt, eykur kosnað. Það er gert ráð fyrir mikilli jarðvinnu - þ.e. mikið af byggingum eru neðanjarðar, þannig að það þarf að fjarlægja klöpp með sprengingum og fleygun - það veldur titringi og hávaða. Þegar viðkvæmar aðgerðir eru framkvæmdar - t.d. hjarta og taugaaðgerðir þarf væntanlega að stöðva framkvæmdir á meðan. Það var reynt að byggja á lóðinni sbr. K-bygging og göng sem tengjast elghúsi ofl. - Er búið að taka tillit til þeirrar reynslu við þetta verkefni?

Kosnaður vegna samgöngubóta lendir á sömu skattgreiðundum og spítalinn, verður að skoðast í samhengi.

Þjóðfélagslega séð verður að skoða staðsetningu Landspítalans með vistvænni og hagkvæmstu staðsetningu eins og hægt er.

Leitast verður við að draga úr ferðaþörf með blandaðri byggð og góðum tengslum nýrra hverfa.“

Viðbrögð: Bréfitara er þakkað fyrir vandaða framsetningu á áhugverðri tillögu að nýrri staðsetningu fyrir nýjan Landspítala í Elliðaárdal.



3. „Ég undirritaður legg til, að ofangreindum skipulagstillögum verði **hafnað**. Kjarni þessara tillagna er tillagan að nýju deiliskipulagi fyrir stækkun Landspítala, og verður í umfjöllun hér á eftir í meginatriðum fjallað um hana, en umfjöllunin tengist þó hinum tillögnum. Aðeins verður stiklað á stóru í þessum athugasemdum.

Ástæður þess, að hafna ber hinum framkomnu tillögum eru fjölmargar. Hér verður þó að sjálfsögðu ekki farið út í að ræða aðra þætti Landspítalamálsins en þá, sem snúa að skipulagsmálum Reykjavíkur.

1) Það **byggingarmagn**, sem ætlað er að byggja á umræddum stað er **allt of mikið**. Reiturinn sjálfur verður allt of mikið byggður. Reiturinn ber ekki þær byggingar, sem ætlað er að setja á hann, svo að með nokkru móti geti vel farið. Ef Landspítalinn þarf í raun og veru það byggingarmagn, sem hér er gert ráð fyrir, en margir efast um, þá er sú ráðagerð að halda honum á núverandi svæði orðin algerlega **úrelt skipulag**, sem þarf að horfast í augu við.

2) Vegna hins gífurlega byggingarmagns á reitnum mundu framkvæmdirnar hafa gróflega slæm áhrif á **nærbyggðina** í grennd við spítalann. Aðliggjandi **íbúðabyggð** á þrjá vegu við spítalareitinn mun líða mjög fyrir áhrifin frá spítalabyggðinni og öllum þeim umsvifum, sem henni munu fylgja. Þessi áhrif hafa ekki verið könnuð með viðhlítandi hætti, og ber skipulagsyfirlögunum skylda samkvæmt stjórnsýslulögum til þess að kanna þessi áhrif (**ránnsóknarregla**). Nærbyggðin er gamalgróin og ekki undir það búin að taka við auknu álagi, sem óhjákvæmilega mun fylgja svo fyrirferðarmiklum mannvirkjum í næsta nágrenni. Þegar áformað er að byggja ofan í svo gamalli og gróinni byggð, ber að taka mjög ríkt tillit til byggðarinnar, sem fyrir er og gæta þess vel að rýra ekki gæði hennar. Ekki er tekið tillit til þessara sjónarmiða í deiliskipulagstillögunni.

3) **Borgarmynd** Reykjavíkur mundi stórskaoðast, ef framkvæmdirnar yrðu að veruleika. Meðal annars mundi hverfa úr hinni áberandi borgarmynd sú bæjarþrýði, sem **gamli Landspítalinn** er. Heildaryfirbragð svæðisins yrði og allt of yfirþyrmandi, svona mikið byggingarmagn á ekki stærra svæði getur ekki orðið öðru vísi, eins og mörg dæmi sanna. Gamli Landspítalinn er ein af merkisbyggingum borgarinnar, og má ekki byggja fyrir hana og ofan í hana eins og tillagan gerir ráð fyrir. Hingað til hefur það alltaf verið meginsjónarmið við nýbyggingar á Landspítalalóðinni, að gamla húsið fengi eftir sem áður að njóta sín, en nú er í reynd búið að strika yfir það sjónarmið. Þannig felur tillagan í sér eyðileggingu menningarverðmæta. Skemmdarverk. Ég spyr eins og Páll Torfi Önundarson læknir: Mundi einhverjum detta í hug að stækka Menntaskólan í Reykjavík með því að koma stækkuninni fyrir á grasflötunum framan við skólann? (Morgunblaðið, 3. marz 2012).

4) **Umferðaræðar** í nágrenni við spítalalóðina eru þegar algerlega **sprungnar**, engin trúverðug áform eru uppi um úrbætur á þessum vanda – og í rauninni vandséð, hvernig úr verður bætt, svo að dugi á þessum stað. Hinni miklu og vaxandi umferð í nágrenni spítalans munu fylgja ýmiss konar **heilbrigðisvandamál**. Slysahætta eykst, aðkoma sjúklinga að spítalanum tefst og versnar að öðru leyti og **loftmengun** mun stórukast, sem ekki er á bætandi. Svífryksmengun er oft á ári mjög erfitt vandamál í Reykjavík, m.a. í nágrenni spítalans, ekki sízt, þegar við hana bætist brennisteinsmengun frá virkjunum. Tölur um þessi atriði öll eru aðgengilegar borgaryfirlögunum. Hávaðamengun er óhjákvæmilegur fylgifiskur aukinnar umferðar, sem borgaryfirlögd ættu að fara að viðurkenna. **Hávaðamengun** og loftmengunin vegna spítalaumferðarinnar mun teygja sig langar leiðir frá spítalanum eftir öllum leiðum að og frá spítalanum og nágrenni þeirra leiða. Varðandi **sjúkraflutninga** er staðsetning spítals samkvæmt skipulagstillögunni mjög ábótavant, sbr. til dæmis viðtal við Birgi Finnsson varaslökkviliðsstjóra við RÚV 20. september 2011. Vegna sjúkraflutninga þyrfti spítalinn að vera meira miðsvæðis á höfuðborgarsvæðinu og stofnbrautir stærri. Undirritaður lætur ekki glepjast af grínumræðunni um áformaða notkun sérstaklega spítalastarfsmanna á **reiðhjólum** og vonast til þess,



að skipulagsyfirlönd séu nægilega raunsæ til þess að sjá í gegnum hana líka. Það er alkunn þróun í öllum borgarsamfélögum á Vesturlöndum, að starfsfólk þarf að ferðast sífellt lengri leiðir til vinnu sinnar. Sú þróun hefur þegar náð hingað til lands og raunveruleikafirring að ætla, að sú þróun nái ekki til Landspítalans. Við slíkar aðstæður er ekki við því að búast, að fólk hjóli mjög almennt til vinnu sinnar og alls ekki nema einhvern lítinn hluta ársins miðað við veðurfar hér á landi. Slabb og slagviðri er ekki sérlega vinsamlegt hjólræðamönnum. Þó að það sé aðdáunarvert, hversu margir hér í borg hjóla til vinnu sinnar við góðar aðstæður, er ekki í ábyrgum skipulagsáætlunum hægt að leyfa sér óhæfilega bjartsýni í þessu efni. Að öllu samanlögðu mundi hin fyrirhugaða stækkun Landspítals við Hringbraut skapa óleyfilega mikil og alvarleg **umhverfisvandamál**.

5) **Vilji almennings.** Undirritaður leyfir sér að fullyrða, að meirihluti almennings sé andvígur hinum boðuðu byggingaráformum Landspítalans og þar með fyrirbyggjandi tillögum. Þær viðhorfskannanir, sem fyrir liggja, staðfesta þá skoðun. Sem dæmi má nefna, að Capacent Gallup gerði á síðasta ári könnun fyrir Læknafélag Reykjavíkur (2.350 manna úrtak). 47,8% voru staðsetningunni andvíg, 26,7% voru henni fylgjandi og 25,5% tóku ekki afstöðu. Á síðasta ári var gerð könnun meðal félagsmanna í Arkitektafélagi Íslands, Félagi íslenskra landslagsarkitekta og Skipulagsfræðingafélagi Íslands um **skipulagsslys og skipulagsklúður** á höfuðborgarsvæðinu. Fáum á óvart lenti Höfðatorg í fyrsta sæti í könnunni, í öðru til fjórða sæti voru háhýsin í Skuggahverfinu, Háskólinn í Reykjavík og Borgartún. Í **fimmta sæti** kom svo fyrirhuguð stækkun Landspítalans við Hringbraut. (RÚV, 9. nóvember 2011). Sjálfsagt munu ýmsir vertktakar, aðrir hagsmunaaðilar og bandamenn þeirra í hópi stjórnmálamanna gefa lítið fyrir framangreind álit. En vilji stjórnvöld í Reykjavík taka tillit til vilja almennings, sem fram kæmi í marktækri kosningu, virðist einsýnt að boðað verði sem fyrst til **íbúakosningar** um málið samkvæmt 107. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Fallist skipulagsyfirlönd í Reykjavík ekki á það af sjálfsdáðum að hafna umræddum skipulagstillögum, geri ég það að tillögu minni, að borgarstjórn Reykjavíkur ákveði íbúakosningu um málið. Reyndar er málið það stórt og mikið hagsmunamál, að sennilega er rétt að gera út um málið í íbúakosningu hver sem afstaða skipulagsyfirlönda í Reykjavík kann að vera. Væri það í góðu samræmi við yfirlýst **leiðarljós skipulags- og byggingarsviðs Reykjavíkur**, sem eru eftirfarandi:

1. Að tekið sé tillit til hagsmuna núverandi íbúa og komandi kynslóða við skipulag og uppbyggingu í Reykjavík.
2. Að Reykvíkingar njóti góðrar þjónustu og vandaðrar stjórnsýslu hvað varðar skipulags- og byggingarmál. Vanda þarf hér sérstaklega til mála þar sem málið snertir í raun ekki aðeins Reykvíkinga heldur nágrannasveitarfélögin og landið allt þar sem spítalinn þjónar ekki aðeins Reykvíkingum.
3. Að starfsfólk hafi ánægju af að taka þátt í uppbyggingu og viðhaldi borgarinnar og metnað til að veita Reykvíkingum sem besta þjónustu á því sviði.“

Skipulagsfulltrúinn í Reykjavík

Björn Axelsson